

юридичної науки України подальшого вивчення проблем публічного права крізь призму Основного Закону. [1, С. 21].

Говорячи про Конституцію України як про юридичний документ, ми вбачаємо у ній значний потенціал для розвитку нашої держави та громадянського суспільства, який на практиці залишається нереалізованим. Більшість прогресивних засад та ідей, закріплені в Конституції, залишаються переважною частиною на папері.

Наша держава ще не досягла суттєвих результатів на шляху демократизації, утвердження прав і свобод людини і громадянина, у творенні правової держави. І хоча вона намагається поєднати різні підходи до організації державного та суспільного життя, все ж залишається певна невизначеність у цьому питанні. У зв'язку з цим у суспільній свідомості вкоренилися негативні асоціації, пов'язані з вітчизняним конституційним процесом. Так, українські громадяни вважають наявні в державі соціально-економічні та політичні проблеми в певній мірі наслідком недосконалості Конституції, і, як наслідок, часто можна спостерігати скептичне ставлення до Основного Закону [1, С. 23].

Окремо, на наш погляд, слід акцентувати увагу на формуванні правової культури українців, що безпосередньо впливає на дотримання та виконання ними приписів Конституції. Рівень правової культури наших співвітчизників, як і раніше, залишається незадовільним і в цілому не сприяє розвитку незалежної Української держави [2, С. 21].

Таким чином, якщо всупереч положенням ст. 1 Конституції Україна так і не стала демократичною, соціальною і правовою державою, а людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека не стали в Україні найвищою соціальною цінністю, то чи не слід шукати відповідь у нас самих?

Основною умовою та гарантією реалізації публічного права є стійкість суспільства та його життєдіяльність, функціонування інститутів політичної, економічної, соціальної сфер. А ці умови, в свою чергу, забезпечує Конституція як основний закон держави. Звичайно, далеко не всі риси нашої держави, що передбачені і закріплені Конституцією, стали в повній мірі реальністю. І можливо Конституція і суспільне життя в Україні не збігаються у своїй основі, але це дуже важливе питання, над яким потрібно працювати, в першу чергу усвідомлюючи відповідальність кожного громадянина у розбудові правової держави.

Список використаних джерел:

1. В.Опришко. Теоретичні та практичні питання реалізації Конституції України // Право України. – 1997. – №8. – С. 23.
2. В.Сущенко. Окремі проблеми верховенства права в сучасній Україні. Дис. канд. юрид. наук: 12.00.02. / Інститут законодавства Верховної Ради України. – Київ – 2006.
3. Шемшученко Ю.С. Теоретико-методологічні проблеми сучасного конституціоналізму та державного управління в Україні // Право України. – 2009. – № 11. – С. 19.

ФОРМИ СУСПІЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ЯК ОБ'ЄКТИ СЕМІОТИЧНОГО ТА СЕМІОТИКО-ПРАВОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Павлишин О.В.,

заступник начальника кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Як відомо, семіотичні дослідження отримали загальне визнання в науковій спільноті в останні десятиліття. У поле зору семіологів потрапляють різні соціальні феномени як місцевого значення, так і загальносуспільного масштабу. Кожний із них має власну специфіку і досліджується за допомогою семіотичної методології як окрема знакова система, якщо в ній діють не лише загальні, але і власні знакові закономірності. Знакові системи формуються на

основі відображення в свідомості людини феноменів, яке має повторюваний і однорідний (спільноспрямований) характер.

Так кристалізуються індивідуальна та загальносуспільна форми національної свідомості, в яких визначаються і закріплюються уявлення про націю, національну ідентичність, належність до спільноти, що має власні (особливі) символи, мову, історію, традиції, географічне розташування, домінуючий уклад життя та характер діяльності, специфічні антропологічні характеристики, державно-владну і адміністративно-територіальну організацію, обрядово-ритуальну та загалом етно-культурну самобутність тощо.

Моральна свідомість також являє собою самостійну знакову систему, яка об'єднує ряд однорідних знакових елементів, поляризуючи поняття добра і зла як базового категоріального фундаменту та визначаючи уявлення людини про належне, моральний ідеал, щастя, обов'язок та відповідальність. Дана знакова система знаходить відображення в моральній практиці, яка є поведінкою та взаємодією людей на основі моральних норм – втілює в життя моральні стандарти та принципи.

Естетична свідомість є формою суспільної свідомості, в якій об'єднуються уявлення про прекрасне і потворне, зокрема, те, що чуттєво сприймається і може бути оцінене за допомогою цих та інших (естетичний смак, ідеал, гармонія, міра, краса, досконалість, симетрія, темп, ритм, тон) категорій. Уся художня діяльність є результатом дії естетичної свідомості. Відтворення чуттєвого досвіду людини у витворах мистецтва характеризує практичний аспект естетичного сприйняття світу.

Релігійна свідомість є формою суспільної та індивідуальної свідомості, в якій на основі віри об'єднуються уявлення про надприродне, відповідні знання, цінності, надії, переконання, погляди, ідеали та принципи релігійної людини або спільноти. Знаково-символічний характер релігії виразно простежується вже на рівні її базового елементу, тобто релігійної свідомості, конкретизуючись на рівні релігійної діяльності, відносин та організацій.

Філософія як квінтесенція духовно-інтелектуального розвитку людства є формою суспільної свідомості, яка об'єднує уявлення про сенс життя та інші визначальні питання існування людини, першооснови буття та пізнання світу, сутність, природу та призначення всього існуючого у Всесвіті.

Наука як раціонально-теоретична форма пізнання світу є особливою формою суспільної свідомості, яка формує картину світу на основі системи ідей – теорій і гіпотез, особливої методології наукового пізнання, понятійно-категоріального мислення, логічно правильних, несуперечливих послідовностей міркувань, апробованих практикою.

Політико-правова свідомість є специфічною формою індивідуальної та суспільної свідомості, в якій об'єднуються уявлення про цілі та цінності суспільного розвитку, належний і законний порядок підтримання його стабільності та дотримання балансу інтересів різних соціальних суб'єктів у спільноті, розподілу праці, досягнення та реалізації влади, справедливої організації суспільного життя та регуляції соціальних відносин, межі індивідуальної свободи та механізми забезпечення колективної безпеки з метою досягнення загального блага, поєднаного з наданням максимальних можливостей кожній особистості для саморозвитку та самореалізації, формальну рівність і свободу всіх людей, можливості їх безпечного співіснування та взаємодії в суспільстві. Своє практичне втілення дана форма суспільної свідомості знаходить у політичній та правовій діяльності специфічних суб'єктів, які реалізують державно-владні функції, та загалом усіх учасників суспільних відносин. Як самостійну підсистему політико-правової свідомості варто розглядати правову свідомість, саме вона потребує більшої уваги в процесі викладення окремих результатів даного семіотичного аналізу.

Правосвідомість (як індивідуальна, так і групова та суспільна) взаємопов'язана та взаємодіє з іншими формами суспільної свідомості – насамперед із мораллю та політикою, відображає правове буття та соціально-економічні закономірності існування суспільства, рівень його розвитку, обумовлює поведінку правових суб'єктів, об'єднує уявлення, судження, почуття, емоції, які характеризують ставлення соціальних суб'єктів до дійсного та уявного права, впливає на позитивне право і водночас істотно залежить від нього. Для кожного виду правосвідомості (професійної чи повсякденної, наукової (теоретичної) чи емпіричної та інших) характерні свої особливості, структурна організація, домінування тих або інших ціннісних орієнтацій та установок, інтересів, потреб, пріоритетів, ідеалів тощо. Усвідомлення природного права має важливий характер з огляду на наявну потребу правової науки у розкритті та осмисленні його істинної сутності та враховуючи актуальну дискусію щодо його першоджерел. Так, базові правові цінності (свобода, рівність, справедливість, благо, порядок) водночас визнаються основними характеристиками природного права поряд із його іншими важливими іманентними властивостями та принципами (зокрема, у сфері дії кримінального закону – це такі конкретизуючі щодо основних правових принципів засади судочинства, розгляду та провадження справ як презумпції невинуватості, публічності, диспозитивності, гласності і відкритості судового розгляду справ, забезпечення доведеності вини, обов'язковості рішень суду, змагальності сторін, підтримання державного обвинувачення, повага до сфери приватного життя особи та людської гідності, особиста недоторканність та недоторканність житла, таємниця спілкування, свобода від самовикриття та викриття близьких родичів та членів сім'ї, недопущення подвійного притягнення до відповідальності за одне і те саме діяння, право на захист, доступ до правосуддя, безпосередність дослідження свідчень і доказів, забезпечення права на оскарження дій чи бездіяльності та інші), що виразно свідчить про необхідність її подальшого вивчення із застосуванням сімейно-правової методології та відповідного категоріального апарату.

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОНИХ ОРГАНІВ: СИНЕРГЕТИЧНИЙ ПІДХІД

Запорожцева Г.Є.,

професор кафедри юридичної психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат психологічних наук, доцент

13 квітня 2012 року Верховною Радою України прийнято новий Кримінальний процесуальний кодекс України (далі - новий КПК), в котрому законодавцем зроблено спробу запровадити і врегулювати новий інститут – «Негласні слідчі (розшукові) дії». Новий КПК змінює ситуацію докорінно. Ті дії, що раніше в теорії ОРД були визначено як «оперативно-розшукові заходи», нині на законодавчому рівні закріплено під назвою – «негласні слідчі (розшукові) дії». Новелою нового УПК стало визначення правової природи процесуального інституту негласних розшукових дій слідчого як різновиду кримінально-процесуальних дій, котрі спрямовані на забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних правопорушень. [Глава 21. КПК, 1]

Слід зазначити, що розшукова діяльність слідчого вже давно є предметом наукових дискусій серед криміналістів. Перше спеціальне дослідження проблематики розшуку в криміналістиці та слідчій практиці виконав В. І. Попов [2], який дійшов висновку, що розшук – це система оперативних дій з виявлення розшукуваної особи, а слідчий розшук є розшуком особи,